

ODUN DIŞI ORMAN ÜRÜNLERİ

Geçmiş dönemdeki Ormancılık anlayışı;

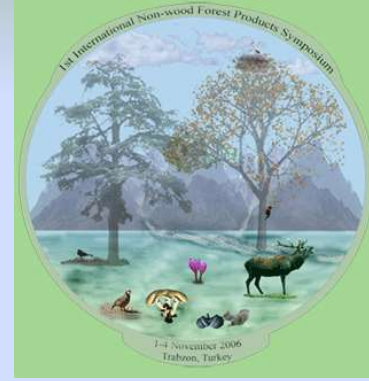

Ormancılık sektörünün GSMH'daki payı;

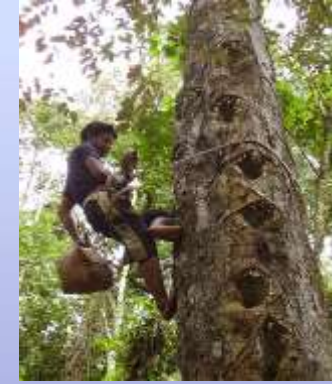

%0,5

%3

Odun Dışı Orman Ürünü Nedir?

ODOÜ'lerin önemi;

- **Ekonomik**
- **Sosyal**
- **Kültürel**
- **Ekolojik**
- **Faydalanan kitlenin büyüklüğü**
- **Faydalanma alanlarının genişliğinden**

kaynaklanmaktadır.

Hayvansal Ürünler

Bitkisel Ürünler

Çok az bitki türü kültüre alınmıştır. Büyük bir çoğunluğu doğadan toplanarak sağlanmaktadır. Çünkü;

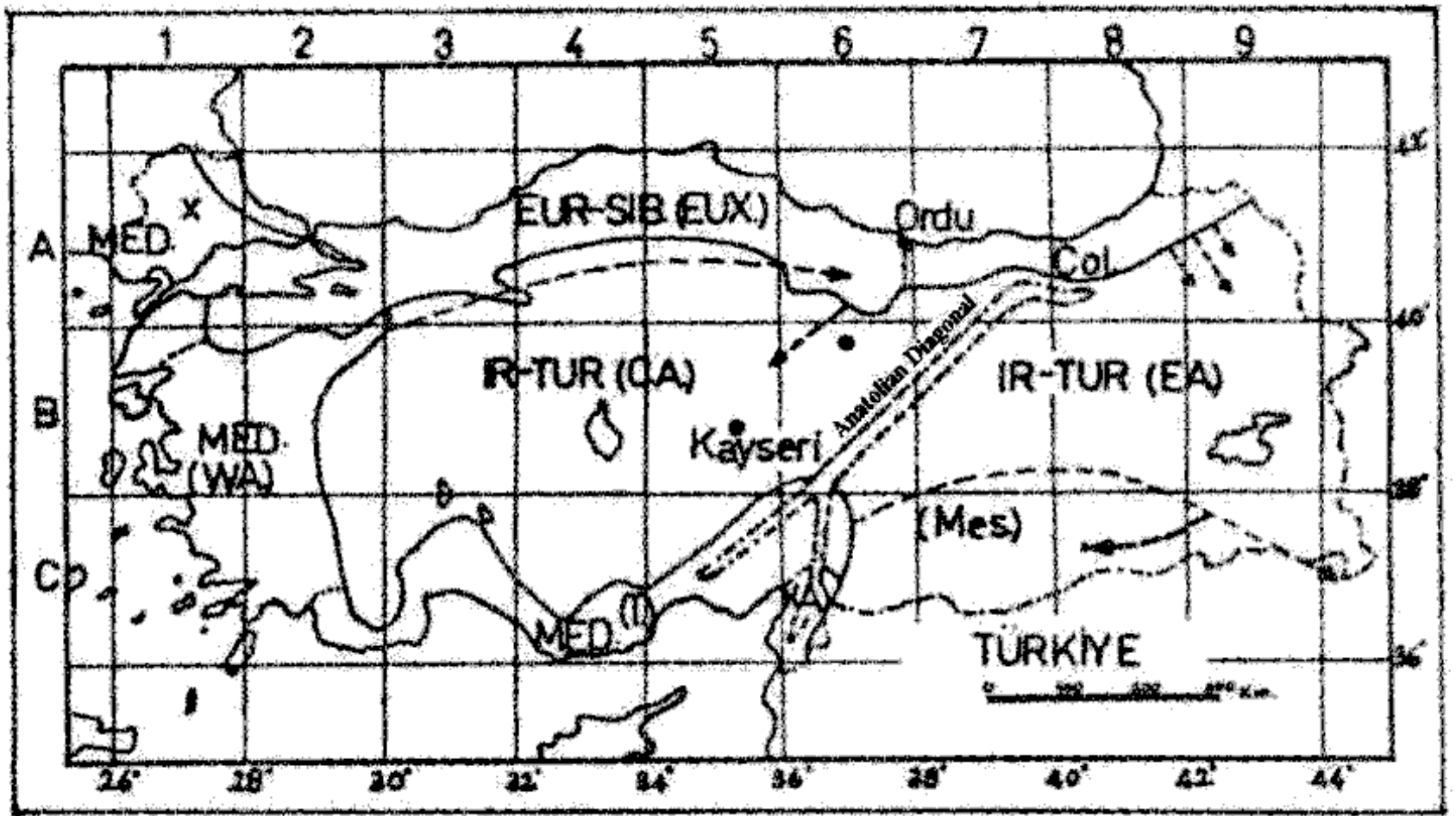
- **Çoğu bitkinin uluslar arası ticareti değil yerel ve bölgesel ticareti yapılmaktadır,**
- **Kültüre alındığında maliyetler çok artmaktadır,**
- **Besin maddesi dışındaki ürünler için tarım arazisi sınırlıdır,**
- **Doğadan toplamak daha pratik olmaktadır.**

Tablo 1. Tıbbi bitki alanında Öne çıkan bazı ülkelerin flora ve tıbbi bitki sayıları

Ülke	Flora sayısı	Tıbbi bitki sayısı	Yüzde değeri
Kore	2.898	1.000	34,5
Pakistan	4.950	1.500	30,3
Bulgaristan	3.567	750	21,0
Fransa	4.630	900	19,4
Ürdün	2.100	363	17,3
Vietnam	10.500	1.800	17,1
Sri Lanka	3.314	550	16,6
Hindistan	18.664	3.000	16,1
Tayland	11.625	1.800	15,5
Çin	32.200	4.941	15,3
Nepal	6.973	900	12,9
Macaristan	2.214	270	12,2
Amerika	21.641	1.564	11,8
Filipinler	8.931	850	9,5
Malezya	15.500	1.200	7,7
Dünya Geneli	422.000	72.000	17,1

Tablo 2. Tıbbi ve aromatik bitki ithalat ve ihracatında lider ilk 12 ülke

İthalatçı Ülke	Miktar (ton)	Değer (US\$)	İhracatçı Ülke	Miktar (ton)	Değer (US\$)
Hong Kong	59.950	263.484.200	Çin	150.600	266.038.500
Amerika	51.200	139.379.500	Hong Kong	55.000	201.021.200
Japonya	46.450	131.031.500	Hindistan	40.400	61.665.500
Almanya	44.750	104.457.200	Meksika	37.600	14.257.500
Kore	33.500	49.889.200	Almanya	15.100	68.243.200
Fransa	21.800	51.975.000	Amerika	13.050	104.572.000
Çin	15.550	41.602.800	Mısır	11.800	13.476.000
İtalya	11.950	43.006.600	Bulgaristan	10.300	14.355.500
Pakistan	10.650	9.813.800	Şili	9.850	26.352.000
İspanya	9.850	27.648.300	Fas	8.500	13.685.400
İngiltere	7.950	29.551.000	Arnavutluk	8.050	11.693.300
Malezya	7.050	38.685.400	Singapur	7.950	52.620.700
Toplam	320.550	930.524.400	Toplam	368.100	847.980.800

Türkiye’de odun hammaddesi eksenli işletmecilik nedeniyle ODOÜ’ler;

- **İkincil ürün olarak değerlendirilmektedir.**
- **ODOÜ’lere yönelik ürün yelpazesi oldukça dardır.**
- **Çoğu ODOÜ ham mamul olarak ihraç edilmektedir.**
- **Aynı ürünler işlenmiş olarak ithal edilmektedir.**
- **Bu ürünlere yönelik yanlış politikalar yürütülmektedir.**
- **Özellikle ilaç firmaları büyük baskı yapmaktadır.**

Tablo 3. Orman Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilen odun dışı orman ürünleri

Ürün nevi	Birimi	Önceki Yıllar Ort.	2000	2001	2002	2003	2004	2005 (Tahmin)
Reçine	Ton	200	4	0	0	255	0	0
Sıgla yağı	Kg	2.000	0	0	2.000	1.702	1.000	0
Defne yaprağı	Ton	3.500	5.738	8.001	6.626	7.807	8.583	6.000
Çıra	Ton	4.500	5.954	7.972	7.779	10.694	23.154	1.800
Kekik	Ton	350	3.692	2.963	2.793	1.785	1.812	1.700
Adaçayı	Ton	350	341	471	455	264	612	800
Fıstıkçamı kozalağı	Ton	330	1.471	1.302	830	995	1.421	1.623
Kestane	Ton	192	450	444	98	3	92	47
Çiçek soğanları	Ton	130	175	164	175	194	173	303
Sumak yaprağı	Ton	59	76	24	45	112	53	82
Biberiye	Ton	200	238	599	453	193	86	96
Ihlamur	Ton	10	14	18	20	4	14	24
Şimşir sürgünü	Ton	0	0	0	0	0	11	11
Keçiboynuzu	Ton	20	82	65	63	39	340	250

Türkiye’de ihracatı yapılan ODOÜ’lerin kesin sayısı bilinmemektedir.

- 347 adet taksonun iç ve dış ticareti yapılmıştır.
- 139 tür ihraç edilmektedir.
- Çok az bitkinin GTİP numarası vardır.
- Birkaç bilinen bitki dışında “şifalı bitkiler, aromatik bitkiler ve soğanlı-yumrulu bitkiler” “diğerleri” adı altında satışı yapılmaktadır.

The United Nations Commodity Trade Statistics Database

Dönem	Ticari Şekli	Kaynak Ülke	İhracat/İthalat Yapılan Yer	Ürün Kodu	Ticari Değer US\$
2004	İhracat	Türkiye	Dünya	29	106.854.384
2004	İthalat	Türkiye	Dünya	29	155.073.893
2005	İhracat	Türkiye	Dünya	29	100.935.668
2005	İthalat	Türkiye	Dünya	29	174.305.323
2006	İhracat	Türkiye	Dünya	29	55.464.492
2006	İthalat	Türkiye	Dünya	29	119.089.670

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Odun Dışı Orman Ürünleri

Tıbbi ya da diğer amaçlar için ihracatı yapılan bitkiler:

Yöre halkının şifalı çay ya da baharat olarak kullandığı bitkiler:

Gıda fabrikalarına satışı yapılan bitkiler:

Odun Dışı Orman Ürünleri Envanter Yöntemleri

ODOÜ'lerin saptanmasında kullanılan yöntemleri;

- Tür çeşitliliğinin envanteri,
- Yöresel olarak kullanılan türler ve bu türlerin geleneksel kullanımına ilişkin bilgiler (etnobotanik yöntem),
- Yöresel, bölgesel ve ulusal pazarlarda ODOÜ'lere ilişkin ekonomik durumun envanteri,
- Tek ya da çok aşamalı envanter yöntemleri ile birlikte odun veya odun dışı orman ürünlerine ilişkin hammadde kaynaklarının envanteri

Odun dışı orman ürünlerine yönelik yapılan envanter çalışmalarındaki aşamaları dört başlık altında toplayabiliriz. Bunlar;

- Çalışma alanının popülasyonunun ve çalışılacak türlerin belirlenmesi,
- Örneklem yönteminin belirlenmesi (rasgele, sistematik örneklem, vb.),
- Araştırmaya konu olacak taksonların karakteristik özelliklerine göre örnek alan şekline karar verilmesi,
- Ürünün özelliğine göre sayım metodunun belirlenmesi

Envanter çalışmalarının başlıca 6 nedeni vardır:

1. Trn hasadıyla ilgili sonuçlar hakkında yeni ya da ilk bilgileri sağlamak
2. Tre yönelik talep artışı durumunda, türün potansiyelini belirlemek
3. Sürekliliėi olan ticari bir ürün için alanın potansiyelini ortaya koymak
4. Ticari değeri olan ürünün nerede bulunabileceėini arařtırmak
5. Ulusal ve uluslar arası yönetmeliklerde türün üretim kotasına karar vermek için bilgi sağlamak
6. Trn ekolojik, tarihsel ve kültürel etkilerinin daha iyi anlaşılması için akademik araştırmalar yapmak

